

Магістр 2 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОРТФЕЛЯ В ПРОЦЕСІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ

Анотація. Запропоновано структурно-функціональну модель формування інвестиційного портфеля як складової процесу вдосконалення інвестиційної політики банку. Визначено послідовність етапів удосконалення інвестиційної політики. Виділено сім етапів у процесі формування інвестиційного портфеля.

Аннотация. Предложена структурно-функциональная модель формирования инвестиционного портфеля как составляющей процесса усовершенствования инвестиционной политики банка. Определена последовательность этапов усовершенствования инвестиционной политики. Выделено семь этапов в процессе формирования инвестиционного портфеля.

Annotation. A structural and functional model of the investment portfolio formation as part of the process of the bank investment policy improvement was proposed. The sequence of steps to improve the investment policy was identified. Seven stages in the process of the investment portfolio formation were distinguished.

Ключові слова: інвестиційний портфель банку, формування інвестиційного портфеля, інвестиційна політика банку.

З кожним роком усе більш популярним серед банківських установ стає здійснення інвестиційної діяльності, тобто вкладення коштів у цінні папери та об'єкти реальних інвестицій. Її обсяги значною мірою визначаються розміром та характеристиками фінансових ресурсів, а також можливістю реалізації тієї або іншої форми інвестування в економіку. Інвестиційні банківські операції спрямовані на зростання ліквідності та прибутковості, на збереження коштів та на зменшення ризиків. Але досягнення всіх зазначених цілей одночасно є неможливим, що й викликає необхідність удосконалення підходів до формування оптимального інвестиційного портфеля.

Актуальність теми визначається тим, що важливим етапом удосконалення інвестиційної політики банку є процес формування його інвестиційного портфеля, що, в свою чергу, є джерелом зростання прибутковості діяльності банку в цілому.

Вивченням цього питання займався багато зарубіжних та українських вчених. Окремі теоретичні та практичні аспекти цієї проблеми викладені в працях таких науковців, як: Бабин А. П., Берзон Н. І., Благун І. С., Макарова М. В., Г. Марковіч, Ф. Фабозцій, Холодна Ю. Є., У. Шарп та ін.

Проте, не втративши свого значення, чимало з цих питань потребують доповнення, розвитку, а також адаптації до специфіки функціонування українського фондового ринку та економіки в цілому.

Метою статті є вдосконалення підходу до формування інвестиційного портфеля в процесі вдосконалення інвестиційної політики банку з використанням структурно-функціонального моделювання.

Інвестиційна політика банку – це частина загальної фінансової політики банку, що забезпечує вибір найефективніших фінансових інструментів вкладення капіталу та своєчасне їх реінвестування [1].

Структурно-функціональна модель удосконалення інвестиційної політики банку передбачає використання CASE-засобу в програмному продукті BPwin за стандартами IDEFO – опис процесів методики, який дозволяє наглядно подати процес удосконалення інвестиційної політики банку.

На основі аналізу літератури, що стосується питань, пов'язаних з інвестиційною політикою банку, автор пропонує схему декомпозиції контекстної діаграми, наведену на рис. 1.

Діаграма декомпозиції дозволяє визначити послідовність етапів реалізації процесу вдосконалення інвестиційної політики банку. Він включає в себе такі блоки, як:

- визначення рівня ефективності інвестиційної діяльності банку;
- розробка нової інвестиційної політики;
- формування інвестиційного портфеля;
- формування механізму контролю;
- внесення змін до інвестиційної політики банку.

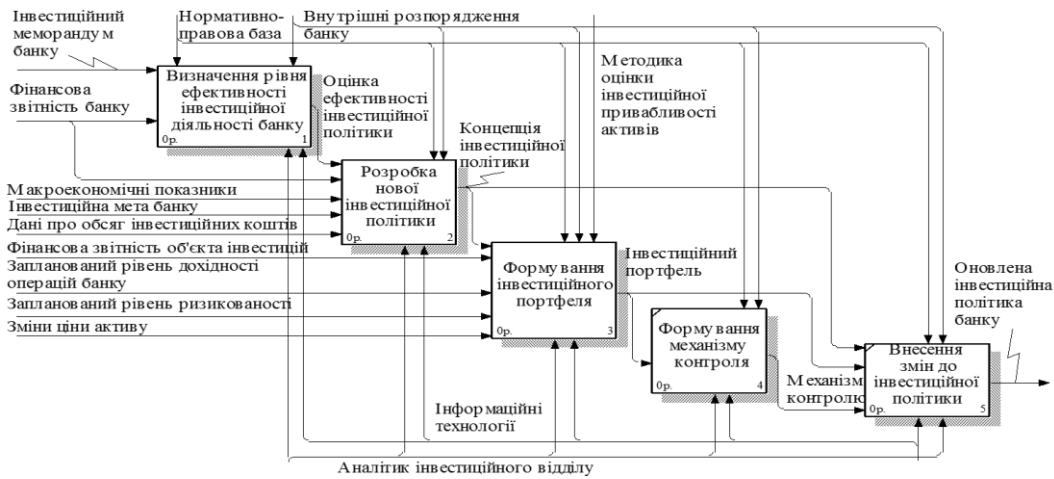

Рис. 1. Декомпозиція контекстної діаграми (стандарт IDEF0) "Удосконалення інвестиційної політики банку"

Усі етапи процесу вдосконалення інвестиційної політики послідовні. При переході з одного блоку на інший передаються певні інформаційні потоки. Так, результатом визначення рівня ефективності інвестиційної діяльності банку є оцінка зазначеної політики. На основі цього розробляється концепція нової інвестиційної політики, що, в свою чергу, дозволяє сформувати інвестиційний портфель банку та механізм контролю за інвестиційною діяльністю банку. Зміни до інвестиційної політики вносяться на основі концепції інвестиційної політики, пропозицій щодо формування інвестиційного портфеля та механізму контролю. І як результат створюється оновлена інвестиційна політика.

Варто особливу увагу звернути на етап формування портфеля, оскільки саме рівень якості втілення цього процесу безпосередньо впливає на можливість максимізації доходу та мінімізації ризиків.

Під інвестиційним портфелем розуміють спеціально сформований набір об'єктів реального та фінансового інвестування із відповідними пропорціями внесків для здійснення інвестиційної діяльності відповідно до вибраної стратегії [2, с. 98].

Формування інвестиційного портфеля є середньостроковим управлінським процесом, що здійснюється в межах стратегічних рішень і поточних фінансових можливостей інвестора з урахуванням стану ринку, наявності законодавчих пільг чи обмежень, що припускає визначення потреб в інвестиційних ресурсах з конкретного проекту, вироблення обґрунтованої стратегії реалізації кожного проекту [3, с. 129].

Згідно з концепцією Гаррі Марковіца формування інвестиційного портфеля – це спосіб вкладення інвестором своїх заощаджень у різні види активів [4, с. 83].

Макарова М. В. стверджує, що формування інвестиційного портфеля – відбір інвестиційних активів для включення їх до портфеля на основі результатів проведеного аналізу з урахуванням цілей конкретного інвестора [5, с. 161].

Тобто в загальному вигляді формування інвестиційного портфеля – це середньостроковий управлінський процес, який полягає в виборі інвестиційних активів на основі проведення аналізу з метою підтримки якості портфеля, забезпечення зростання його поточної вартості, збереження та приросту капіталу інвестора.

Декомпозиція діаграми "Формування інвестиційного портфеля" зображена на рис. 2.

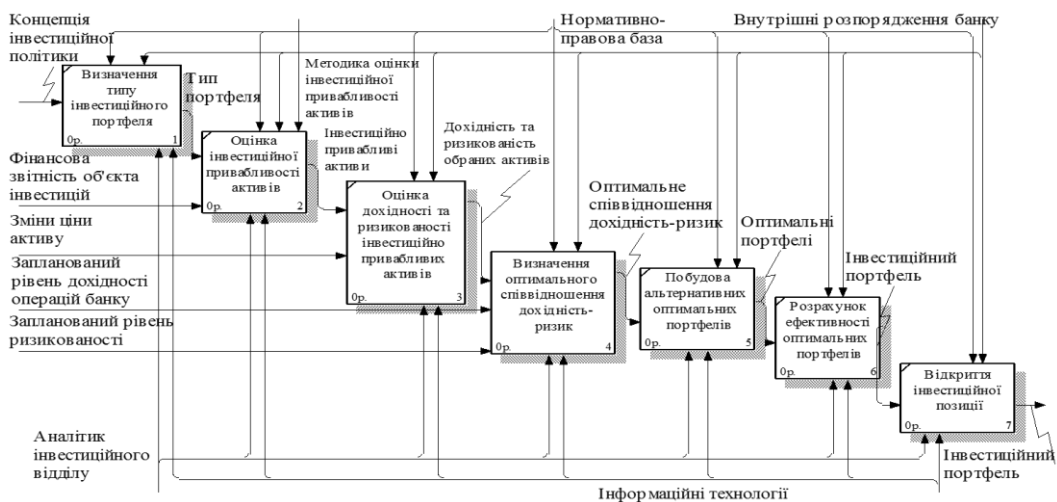

Рис. 2. Діаграма декомпозиції "Формування інвестиційного портфеля"

Декомпозиція на цьому рівні складається з семи блоків, які дозволяють візуалізувати послідовність реалізації процесу формування інвестиційного портфеля банку, який включає такі етапи:

Визначення типу інвестиційного портфеля. Вхідною інформацією для блоку є концепція інвестиційної політики, а вихідною – тип портфеля.

Оцінка інвестиційної привабливості активів. На цьому етапі в якості вхідних даних використовують тип портфеля та фінансову звітність об'єкта інвестицій. Як вихідну інформацію отримують перелік інвестиційно привабливих активів.

Оцінка дохідності та ризикованості інвестиційно привабливих активів. Вхідною інформацією виступає перелік інвестиційно привабливих активів та зміна їх ціни за певний проміжок часу. І як результат, визначається дохідність та ризикованість активів.

Визначення оптимального співвідношення дохідність-ризик. Вхідними даними є, отримані на попередньому рівні, дохідність та ризикованість обраних активів, а також запланований банком загальний рівень дохідності або ризикованості. В якості вихідної інформації отримується оптимальне співвідношення дохідність-ризик.

Побудова альтернативних оптимальних портфелів. Вхідна інформація буде включати отримане на попередньому етапі оптимальне співвідношення, а вихідна – оптимальні портфелі.

Розрахунок ефективності оптимальних портфелів. Вхідні дані включають усі оптимальні портфелі, а вихідні – інвестиційний портфель, що є найбільш прийнятним для банку.

Відкриття інвестиційної позиції. Як вхідною, так і вихідною інформацією є інвестиційний портфель. Проте головною відмінністю між цими портфелями є те, що на виході активи вже є фактично сплаченими.

Управління для всіх блоків здійснюється на основі нормативно-правових актів України та внутрішніх розпоряджень банку, а на етапі "Оцінка інвестиційної привабливості активів" ще й на основі методик оцінки інвестиційної привабливості активів.

Таким чином, можна зробити висновок, що за умов розвитку банку процес удосконалення інвестиційної політики, по суті, є безперервним та циклічним. Він становить послідовність певних етапів, серед яких вагому роль відіграє формування інвестиційного портфеля, оскільки саме на цьому етапі здійснюється практичне втілення інвестиційної політики. Відповідно до розробленої структурно-функціональної моделі в процесі формування інвестиційного портфеля було виділено сім послідовних етапів, кожен із яких є необхідним та забезпечує ефективність інвестиційної діяльності банку в цілому.

Наук. керівн. Чмутова І. М.

Література: 1. Інвестиційна політика як основа управління портфелем цінних паперів банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kneu.dp.ua/moodle-new/pluginfile.php/18240/mod_resource/content/0/Tema_9/Investiciina_politika_jak_osnova_upravlinnja_portfelem_cinnikh_paperv_banku.pdf. 2. Бабин А. П. Формування оптимального інвестиційного портфеля на фондовому ринку України / А. П. Бабин // Економічні проблеми модернізації та інноваційний розвиток регіонів: міжнародна науково-практична конференція, 15 – 16 березня 2013 р. : тези доп. – Одеса, 2013. – С. 98–100. 3. Забезпечення умов стабільного функціонування банківського сектору України : монографія / [О. М. Колодізев, О. В. Бойко, І. О. Губарева та ін.] ; за ред. О. М. Колодізева. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 312 с. 4. Markowitz H. Portfolio Selection / H. Markowitz // The Journal of Finance. – 1952. – № 1. – Рр. 77–91. 5. Инвестиции : учебн. пособ. / [Г. П. Подшиваленко, Н. И. Лахметкина, М. В. Макарова и др.] ; под ред. М. В. Макаровой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : КНОРУС, 2006. – 200 с.